

UNES FESTES DE MAIG ATÍPIQUES

Sant Anastasi, entre el confinam

JORDI CURCÓ

Historiador

Avui, com cada 11 de maig LA MAÑANA m'ha reservat espai per posar negre sobre blanc la història, la tradició i la llegenda a l'entorn del nostre Patró Sant Anastasi, amb ocasió de la seva festa. Mai però m'hagués imaginat que ho hauria de fer des de d'incertesa i la preocupació pel que estem vivint i patint, provocat tot plegat per la pandèmia que afecta la nostra ciutat a l'igual que a mig món. I com una nova víctima col·lateral més -perdoneu aquest qualificatiu- li toca el torn a la festa del Patró, que Lleida haurà de celebrar d'una manera prou distinta a com mana la tradició i viure-la entre el confinament i l'anomenada desescalada -paraula aquesta que no recull ni el diccionari de la Llengua Catalana- però alhora també amb un xic més d'esperança.

Així, tot i que amb restriccions i les prescrites mesures de prevenció sanitària, la Catedral acollirà a les 11 d'aquest matí la celebració de l'Ofici en honor de Sant Anastasi, presidit pel bisbe de Lleida i que serà emès en directe per Lleida TV, facilitant així que els lleidatans des de casa seva puguin sumar-se a la celebració. Tot i això i a l'haver suspès la Paeria els actes festius i populars de la Festa Major, no és traurà la imatge del Sant en processó per traslladar-la a la Plaça de Sant Joan, on tots els anys té lloc l'Ofrena Floral al Patró.

UN VOT FET EL 1616

Certament que tot plegat també farà història, ja que des de l'any 1940 que Lleida va recuperar la Festa Major de Sant Anastasi després del parèntesi de la Guerra Civil, mai en aquest darrers 80 anys s'ha viscut un 11 de maig tant inversemblant com el d'aquest 2020. Cal fer esment que tots les anys i com mana el Vot que el paers van fer el 9 de maig de 1627, de celebrar a perpetuïtat: "...la festa del gloriós i benaurat invicte màrtir Sant Anastasi fill i Patró de la Ciutat, amb solemne Ofici amb panegíric en honor del Sant i processó per passejar el sant pels carrers de la que va ser la seva ciutat", no s'ha deixat de celebrar l'Ofici en honor al Patró. Ja l'any 1940,

FOTO: L.M. / La processó de Sant Anastasi fins a Sant Joan i l'ofrena floral, uns actes suspesos enguany

En aquests darrers 80 anys mai s'ha viscut un 11 de maig tant inversemblant com el d'aquest 2020

recent acabada la Guerra Civil i havent quedat la Catedral Nova enrunada per les devastacions de l'enfrontament bèl·lic, va ser l'església del Carme que tot i haver quedat molt afectada, era gairebé la única que encara es mantenia en peu i va poder acollir la Missa en honor a Sant Anastasi en la primera Festa Major de la postguerra. L'any següent ja va ser l'església restaurada de Sant Llorenç, que començava a fer les funcions de catedral provisional, la que acolliria l'Ofici del Patró com així succeiria tots els anys fins l'11 de maig de l'any 1956, quan definitivament els actes religiosos de la Festa Major de Lleida seran traslladats a la Catedral Nova i així ha

estat fins al dia d'avui.

Pel que fa a la processó, la història ens fa memòria de diversos episodis i fets. És el cas de la Festa Major de 1931, quan la Paeria va debatre en un ple acalorat la conveniència de l'assistència de la Corporació als Oficis i a la processó, que aleshores es feia a la tarraca. Els regidors d'Esquerra Catalana eren partidaris, no solament de no assistir als actes religiosos sinó de suspendre la festa del Patró. Finalment el Ple donà llibertat als paers d'assistir-hi, garantint així alhora l'ordre a la via pública en el moment de sortir la processó al carrer. En aquest afer fou rellevat l'assenyada intervenció del cap de la majoria republicana i

primer tinent d'alcalde l'advocat Antoni Bergós, a qui el bisbe Irujo consultà l'oportunitat o no de celebrar la processó del Patró. El mateix Bergós ho explica en el llibre de les seves Memòries: "Com que el dia estava ennuvolat i amenaçava pluja, em va semblar prudent indicar-li una solució, seguir el curs acostumat: sortida per la Porta de les Piques (actual Almodí Vell), enfilat el carrer la Palma, seguir per la Tallada i baixar pel carrer Cavallers fins al Peu del Romeu i en lloc d'enfilat el carrer Major fins la Paeria, girar a la dreta i retornar a la Catedral". La processó es va fer, gràcies a la prudència del republicà Bergós i fins i tot comptà amb la seva assistència.

En aquest darrers 80 anys mai, ni per causes climatològiques s'ha suspès la Processó del Sant, però si és cert que ha anat adaptant-se a les circumstàncies religioses, socials i polítiques del moment. Tot i que la tradició mantinguda havia estat des de temps immemorial de celebrar l'Ofici al matí i la Processó a la tarda, l'11 de maig de 1956 quan els actes religiosos en honor al Patró retornen a la Catedral Nova, la processó serà trasllada al matí tot just acabada la Missa.

No fou fins l'any 1968, que l'anomenada Procesi3n Cívico-Religiosa de Sant Anastasio viurà una profunda transformació amb la incorporació de l'Ofrena Floral

ent i la desescalada

FOTO: L.M./ La imatge del patró de Lleida venerada a Lleida

La festa només s'havia deixat de fer durant el parèntesi de la Guerra Civil

al Patró que tindria lloc a la Plaça de Sant Joan, esdevenint amb el temps un dels actes més populars de la Festa Major de Maig.

I si l'any 1931 els paers s'enfrontaren políticament per la conveniència o no d'assistir en Corporació a l'Ofici i a la Processó, aquest assumpte tornà a ressorgir el 1980, quan la Paeria presidida per Antoni Siurana pren l'acord de suspendre el protocol oficial de la festa del Patró, deixant d'assistir corporativament a l'Ofici i Processó. Aquell any la festa de Sant Anastasi tingué a més a més un altre conflicte en acordar la Paeria i el Bisbat el trasllat dels actes en honor al Patró a la tarda de la vigília de la seva festa, donat que

aquell any l'11 de maig s'esqueia en diumenge i coincidí amb la festivitat de l'Ascensió. Tanmateix es decidí no fer processó i celebrar l'Ofrena Floral a la Plaça de la Catedral, on es traslladaria la imatge del Sant. El canvi no agradà gens ni mica i creà una gran polèmica ciutadana, que obligaria a recuperar l'any següent la Processó i l'Ofrena a la plaça Sant Joan, tot i que la recuperació del protocol oficial no arribaria fins la Festa Major de 1988, amb l'alcalde Manuel Oronich.

Finalment cal esmentar com a Processó fallida la de l'11 de maig de 2017. Succé quan la comitiva era ja al carrer i amb el gegants davant del Peu del Romeu i el Sant

enfilava el carrer Major; aleshores va començar un bon xàfec que va obligar a la comitiva a retornar a corre cuita a la Catedral per resguardar-se de la pluja. Per primer cop l'Ofrena de Flors al Patró, protagonitzada per les Pubilles, les entitats i col·lectius culturals i socials de la ciutat se celebrà aquell any dins la Catedral, on fins i tot els Castellers de Lleida aixecaren una torre d'homenatge.

Amics, amb aquests bocins d'història i de caliu de lleidataniat, he volgut delectar-vos la Festa del nostre Patró Sant Anastasi, alhora que us convido a demanar-li, si voleu, al nostre Patró la seva intercessió en aquests moments tant durs. I per què no?

Sant Anastasi nasqué a Lleida i morí màrtir a Badalona l'11 de maig de l'any 303

Segons tradició, Sant Anastasi nasqué a Lleida a l'entorn de l'any 263, en el si d'una família pagana. Es creu que la possible "Casa del Sant" estava ubicada entre les actuals números 20 i 22 del carrer Magdalena. De jovenet marxà a Roma, per allistar-se en l'exèrcit de l'emperador Dioclecià. Allí, admirat de la fe i perseverança dels cristians tot i les persecucions, deixà les armes per fer-se cristià. L'emperador, enutjat de l'actitud d'aquest jove soldat al qual havia distingit amb el càrrec de pretor de la seva guàr-

dia, donà ordre d'empresonar-lo, però avisat a temps s'escapolí i emprengué el retorn a Lleida amb altres 73 companys de milícia, que ell mateix havia convertit al cristianisme. Una vegada a Lleida, la guàrdia del governador Dacià de Tarraco, detingué Anastasi i el traslladà a Badalona, on fou empresonat i rebé martiri a la platja, juntament amb els seus 73 companys. Això succé l'11 de maig de l'any 303 o 305. I és per tot plegat que la ciutat de Lleida i Badalona el festegen com a Patró d'ambdues ciutats.